

var varigt ansat i staten i forvejen (indefra kommende), eller dette ikke var tilfældet (udefra kommende).

Tilbagegangsret

Varigt ansatte tjenestemænd har ifølge 1971-loven krav på genindtræden i den tidligere ansættelse med samme løn og tillæg, som ville være opnået, hvis den varige ansættelse var fortsat uden afbrydelse. Det var i lovforslaget og i betænkningen fra folketingets lønningudvalg forudsat, at der herved i visse tilfælde kunne tages hensyn til sandsynligheden for, at tjenestemanden ville være avanceret i tilfælde af fortsat varig ansættelse. Denne forudsætning har udmøntet sig i en praksis, hvorefter varigt ansatte tjenestemænd, der ansættes på åremål, får tilbagegangsret til en stilling, der normalt ikke ligger mere end 2 lønrammer under åremålsstillingen.

Pension

Den pensionsmæssige stilling for en åremålsansat tjenestemand afhænger ifølge 1971-loven af, om den pågældende i forvejen var eller senere bliver varigt ansat tjenestemand i staten, folkeskolen eller folkekirken. I så fald ydes til pensionen optjent under den varige ansættelse et tillæg på 2,7 pct. pr. åremålsår af højeste egenpension i en stilling i åremålsstillingens lønramme. Hvis den pågældende ikke var eller bliver varigt ansat tjenestemand, kan den under åremålsansættelsen optjente pensionsalder forhøjes indtil det 4-dobbelte på grundlag af en konkret vurdering, hvortil kommer, at pensionen kan udbetales fra det fyldte 60. år eller tidligere, hvis forholdene i øvrigt taler derfor.

Tjenestefrihed

Det er normalt aftalt, at der efter åremålets udløb ydes den pågældende 1 måneds tjenestefrihed med løn for hvert års åremålsansættelse. Hvis den pågældende umiddelbart overgår til varig ansættelse i åremålsstillingen, nedsættes tjenestefriheden til det halve.

3. Hidtidige erfaringer

Anvendelse af åremålsansættelse under den gældende lov har ikke haft den tilsigtede udbredelse, og hensigten med revisionen af regelgrundlaget er at mindske de hindringer for en mere udbredt anvendelse, der i den forløbne tid er konstateret.

Årsagerne til åremålsystemets manglende udbredelse kan opdeles i nogle hovedgrupper.

For det første har det været vanskeligt at overvinde årtiers tradition for, at specielt chefstillinger og dermed ligestillede stillinger i den offentlige forvaltning besættes på varige tjenestemandsvilkår. Det er regeringens klare hensigt at arbejde henimod en holdningsændring, der gør det naturligt som fast praksis at overveje hensigtsmæssigheden af åremålsansættelse i forbindelse med ledighed inden for de relevante stillingskategorier.

For det andet må det formentlig erkendes, at de aftalte løn- og ansættelsesvilkår ikke i tilstrækkelig grad har været i stand til at rekruttere ansøgere udenfor det offentlige. Åremålsansættelse har derfor hovedsagelig fundet sted af personer, der i forvejen var varigt ansatte tjenestemænd i staten, og etableringen af denne ansættelsesform har derfor ikke i det ønskede omfang bidraget til en vekselvirkning mellem den offentlige og private sektor. I den skitse til en ny rammeaftale, der er opnået enighed om mellem finansministeren og tjenestemændenes centralorganisationer, er den hidtidige overgrænse for løntillæg ophævet, således at løntilbud i højere grad kan tilpasses den enkelte ansættelsessituation.

For det tredje har åremålsystemet vist sig at indeholde nogle strukturelle træk, der har været hindrende for systemets anvendelse. Dette gælder reglerne om tilbagegangsret for allerede varigt ansatte tjenestemænd og 1971-lovens pensionsregler sammenholdt med de pensionssystemer uden for tjenestemandspensionslovens område, der er gældende for udefra kommende personer, der er blevet åremålsansat.

Med hensyn til tilbagegangsret førte den ovenfor under pkt. 2 beskrevne praksis til en række normeringsmæssige problemer, der medførte, at lønningrådet i 1973 tog anvendelse af åremålsansættelse op til principiel overvejelse og på grundlag heraf udtalte, at åremålsansættelse fortrinsvis skulle benyttes i tilfælde, hvor der ikke ville være forbundet genbeskæftigelsesproblemer dermed.

Med hensyn til pensionsmæssige forhold har det vist sig vanskeligt at kombinere hidtidige rettigheder i henhold til forsikringsmæssigt baserede pensionsordninger med pensionsret som udefra kommende åremålsansat, hvilket tilsvarende gælder i relation til hidtidige rettigheder i henhold til tjenestemandspensionsordninger uden for staten, folkeskolen og folkekirken (ordninger inden for kommuner, koncessionerede virksomheder, statsgaranterede pensionskasser m.v.).

Disse strukturelle problemer søges i dette lovforslag afhjulpet som beskrevet nedenfor i pkt. 4.